

Η Λευκωσία σάς Καλεί...

Αραπαχμέτ

Ηλικίες
11-12

Η Λευκωσία σάς Καλεί

Αγαπητοί φίλοι, αγαπητές φίλες,

Χαιρόμαστε πολύ που σας συναντούμε!

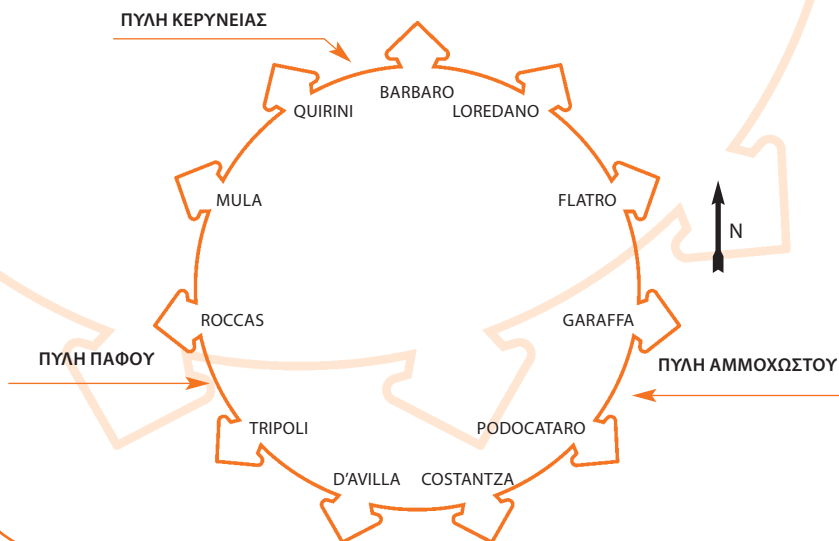
Στα χέρια σας έχετε ένα από τα πρώτα τέσσερα τετράδια εργασιών της σειράς «Η Λευκωσία σάς καλεί».

Ευχόμαστε να περάσετε ευχάριστα συμπληρώνοντας τις

δραστηριότητες, μελετώντας, εξερευνώντας και μαθαίνοντας συγκεκριμένες περιοχές της εντός των

τειχών Λευκωσίας:

- Την περιοχή Αραπαχμέτ
- Την Πύλη Κερύνειας
- Την περιοχή Χρυσαιλιωτίσσας
- Την Πύλη Πάφου

Σύλληψη της ιδέας για τη δημιουργία της σειράς "Η Λευκωσία σάς καλεί"

Το Ενιαίο Ρυθμιστικό Σχέδιο Λευκωσίας* ανακαίνισε ορισμένες ιστορικά σημαντικές και πολύ όμορφες περιοχές στην εντός των τειχών Λευκωσία.

Ο Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας ζήτησε από εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και από τις δύο πλευρές της διαχωριστικής γραμμής, να δημιουργήσουν εκπαιδευτικό υλικό με το οποίο παιδιά και νέοι μπορούν να γνωρίσουν από κοντά τις αναπλασθείσες περιοχές της Λευκωσίας.

Σήμερα θα γνωρίσουμε
την γειτονιά του
Αραπαχμέτ
και τη γύρω περιοχή!

Αφετηρία

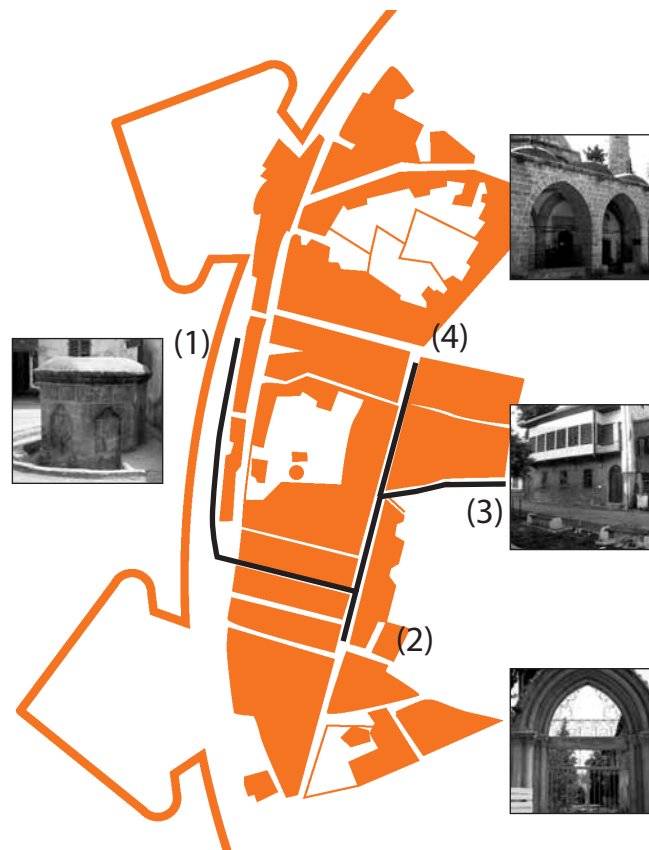
Αραπαχμέτ - Μεταξύ των Προμαχώνων Ρόκκα και Μούλα

Βρισκόμαστε μεταξύ των προμαχώνων Ρόκκα και Μούλα, προς τα βόρεια της Πύλης Πάφου. Απέναντι μας είναι η Αραπαχμέτ, μια παραδοσιακή γειτονιά στο δυτικό μέρος της εντός των τειχών Λευκωσίας.

Τα περισσότερα από τα καλοδιατηρημένα σπίτια της περιοχής, οικοδομές με ένα ή δύο ορόφους και στο πίσω μέρος αυλή με κήπο, κτίστηκαν ανάμεσα στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα. Λόγω του υψόμετρού της (βρίσκεται στο πιο ψηλό σημείο της παλιάς πόλης), η περιοχή υπήρξε μια από τις πιο σημαντικές της Λευκωσίας.

Στη διάρκεια της επίσκεψής μας (κοίταξε στο χάρτη), θα επισκεφτούμε τα πιο κάτω:

- Τη βρύση Ζεχρί (1)
- Τα στενά δρομάκια της Αραπαχμέτ
- Την Παναγία της Τήρου (Το Αρμενικό μοναστήρι) (2)
- Το Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά
- Το Τέμενος της Αραπαχμέτ

Δραστηριότητα 1

Αραπαχμέτ - Προχωρώντας κατά μήκος των Τειχών της Λευκωσίας

1η Στάση

Συνέχισε να προχωρείς κατά μήκος των τειχών μέχρι να συναντήσεις τη ΒΡΥΣΗ ΖΕΧΡΙ.

Από το σημείο αυτό ξεκινά η εξερεύνησή μας. Η βρύση βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Ζαχρά και Τανζιμάτ. Χτίστηκε από τον Χασάν Μουταλίπ το 1910.

Από το πεζοδρόμιο παρατήρησε τη γύρω περιοχή. Αν έχεις μαζί σου φωτογραφική μηχανή μπορείς να βγάλεις μερικές φωτογραφίες.

1.1. Τι σχήμα έχει η βρύση; (Μέτρησε τις γωνιές και τις πλευρές της)

Συνέχισε να προχωράς κατά μήκος των τειχών. Σε λίγο θα φθάσεις στο οίκημα του Ποδοσφαιρικού Σωματείου Τσεντίκαγια (ÇETİNKAYA)

2η Στάση

Μπροστά στην αυλή του Ποδοσφαιρικού Σωματείου Τσεντίκαγια.

Από αυτό το σημείο εδώ (δες φωτογραφία) παρατήρησε τα σπίτια που βρίσκονται απέναντι σου.

1.2. Σχεδίασε εδώ το σπίτι που σου προκάλεσε τη μεγαλύτερη εντύπωση.

Δραστηριότητα 2

Αραπαχμέτ - Προχωρώντας κατά μήκος των Τειχών της Λευκωσίας

2.1. Παρατήρησε πιο προσεκτικά τα σπίτια.
Σημείωσε τρεις ομοιότητες που παρατηρείς να έχουν μεταξύ τους:

α. _____

β. _____

γ. _____

2.2. Σε ορισμένες πόρτες μπορείς να δεις πάνω γραμμένες ημερομηνίες. Αφού τις εντοπίσεις σημείωσε εδώ τις δύο παλαιότερες ημερομηνίες.

Γιατί οι ιδιοκτήτες των σπιτιών έγραψαν τις ημερομηνίες αυτές;
(Τι σημαίνουν;)

Περπάτα κατά μήκος των τειχών. Απόλαυσε τη θέα! Στα αριστερά σου παρατήρησε τα σπίτια της Αραπαχμέτ. Στα δεξιά σου, εντός της περιοχής που ελέγχουν τα Ηνωμένα Έθνη, παρατήρησε την τάφρο και τα τείχη της Λευκωσίας αλλά και τα κτήρια που βρίσκονται έξω από τα τείχη. Αν θες μπορείς να βγάλεις μερικές φωτογραφίες.

Συνέχισε να προχωρείς ευθεία μέχρι να φθάσεις στην πινακίδα. Ακολούθα την κατεύθυνση, σύμφωνα με την ένδειξη, προς το Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά (Derviş Paşa Konağı).

Δραστηριότητα

3

Αραπαχμέτ

Ακολουθα την κατεύθυνση που φαίνεται στο χάρτη σου (σελ. 3). Καθώς περπατάς παρατήρησε γύρω σου τα σπίτια.

3.1. Τα σπίτια σε αυτή τη γειτονιά είναι κτισμένα πολύ κ _____ το ένα στο άλλο. Οι δρόμοι ανάμεσα στα σπίτια είναι πολύ σ _____.

3.2. Προσπάθησε να φανταστείς ότι ζεις σε αυτά τα σπίτια.

α. Ποια πλεονεκτήματα απολαμβάνουν οι κάτοικοί τους;

β. Αντιμετωπίζουν καθόλου προβλήματα;

Όταν φθάσεις στο τέρμα του δρόμου, στρίψε δεξιά και περπάτα ευθεία μέχρι να φθάσεις στην ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΤΥΡΟΥ.

Δραστηριότητα
4

Αραπαχμέτ - Η Παναγία της Τύρου (Τορτόζας¹)

3η Στάση

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΤΥΡΟΥ
(ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ
ΑΡΜΕΝΙΚΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ)

Το Αρμενικό Μοναστήρι, χτίσμα του 13ου αιώνα, βρίσκεται στη δυτική πλευρά της εντός των τειχών πόλης.

Το αρχικό σύμπλεγμα, το Αβαείο των Βενεδεκτινών αφιερωμένο στην Παναγία της Τύρου (Τορτόζας¹) ήταν γυναικείο μοναστήρι. Μετά την κατάληψη της Κύπρου από τους Οθωμανούς μετατράπηκε σε Αρμενική Εκκλησία.

4.1. Τι πληροφορίες μας δίνει για τους κατοίκους της παλιάς Λευκωσίας, η παρουσία της συγκεκριμένης Αρμενικής Εκκλησίας; Παρατήρησε, σκέψου, συζήτησε και γράψε τις σκέψεις σου:

Επέστρεψε από το δρόμο που ήρθες.

Περπάτα ευθεία μέχρι να βρεις την πινακίδα στη φωτογραφία. Ακολούθα την κατεύθυνση, σύμφωνα με την ένδειξη, προς το Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά (Derviş Paşa Konağı).

1. Σύμφωνα με τον Richard (Richard, J., "Les comptes du Collecteur de la Chambre Apostolique dans le Royaume de Chypre (1357-1363)", ΕΚΕΕ, 13-16 (1987), σελ. 1-47, το μεσαιωνικό κτήριο που αργότερα μετατράπηκε σε Αρμενική εκκλησία είναι το μοναστήρι του 14ου αιώνα, της Παναγίας της Τορτόζας (κι όχι της Παναγίας της Τύρου, όπως καταγράφεται μέχρι σήμερα)

Δραστηριότητα
5

Αραπαχμέτ - Το Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά

4η Στάση

ΤΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΤΟΥ ΝΤΕΡΒΙΣ ΠΑΣΑ.

5.1. Πήγαινε στη σημείο από το οποίο λήφθηκε η φωτογραφία.

5.2. Παρατήρησε την εξωτερική όψη του Αρχοντικού και κύκλωσε τα υλικά από τα οποία είναι κατασκευασμένο:

Ξύλο Σίδηρος Γύψος Χρυσάφι

Κεραμίδια Χαρτί Πλαστικό

Άλλο:

ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ (ΥΕΜΕΚ ΟΔΑΣΙ)

5.3. Τι παριστάνει ότι κάνει, η γυναίκα- κούκλα;

5.4. Ποια από τα αντικείμενα που βρίσκονται στο δωμάτιο χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα;

Δραστηριότητα 5

(συνέχεια)

Αραπαχμέτ - Μέσα στο Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά

ΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΤΟΥ ΑΡΓΑΛΕΙΟΥ
(TENZAN ODASI)

5.5. Εντόπισε το αντικείμενο της εικόνας:
παρατήρησε το προσεκτικά, σκέψου,
συζήτησε και γράψε:

α. Τι σου θυμίζει;

β. Ποια ήταν η χρήση του;

γ. Από τι υλικό είναι κατασκευασμένο;

5.6. Παρατήρησε, σκέψου, συζήτησε: Γράψε καθεμιά από τις τρεις λέξεις στο ορθογώνιο που ταιριάζει.
ανέμη / δουλάπι / αργαλειός

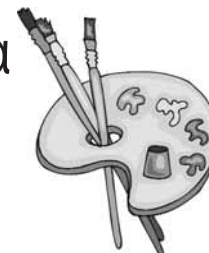

5.7. Σκέψου: Σήμερα, χρησιμοποιούμε κάποιο ή κάποια από τα πιο πάνω αντικείμενα; Γιατί;

Μπράβο. Τώρα βγες έξω προς την κυρίως αυλή. Εκεί θα βρεις ορισμένα αγροτικά κρεμασμένα στον τοίχο. ➡

Δραστηριότητα 6

Στο Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά - Αγροτικά Εργαλεία

6.1. Έφθασε ή ώρα να μάθεις τα ονόματα ορισμένων παραδοσιακών αγροτικών εργαλείων. Παρατήρησε προσεκτικά και σχεδίασε, δίπλα από κάθε περιγραφή, το αντίστοιχο εργαλείο:

Άροτρο ή αλέτρι

Γεωργικό εργαλείο με μια ή περισσότερες αιχμηρές και βαριές προεξοχές για το όργωμα της γης πριν τη σπορά. Το έσερναν, συνήθως, ζώα.

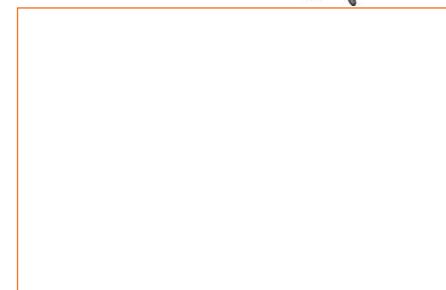
Βούρκα

Δερμάτινο σακίδιο που χρησιμοποιούσαν οι βοσκοί για τη μεταφορά του φαγητού και του νερού τους.

Χειρόμυλο (χειρομύλι)

Εργαλείο αποτελούμενο από δύο στρογγυλές πλάκες που χρησιμοποιείτο για το άλεσμα (θραύση) σπόρων

Δρεπάνι

Καμπυλωτό, αιχμηρό εργαλείο το οποίο κρατούσαν στο χέρι και θέριζαν.

Σκέψου και συζήτησε:

Πού να οδηγούν άραγε τα σκαλιά; Ποια δωμάτια πρόκειται να βρεις εκεί πάνω; Μη διστάζεις! Ανέβα τα σκαλιά και θα μάθεις. ➡

Δραστηριότητα 7

Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά - Μέσα στο Αρχοντικό

ΝΥΜΦΙΚΟ ΔΩΜΑΤΙΟ (GELIN ODASI)

7.1. Παρατήρησε τις κούκλες που παριστά-
νουν τη νύμφη και το γαμπρό.

Πώς είναι ντυμένες;

Η ενδυμασία της νύμφης

Η ενδυμασία του γαμπρού

_____	_____
_____	_____
_____	_____

7.2. Πώς διατηρούσαν ζεστό το δωμάτιο;`

7.3. Ορισμένα από τα αντικείμενα στο δωμάτιο είναι πιο σύγχρονα,
δεν ανήκουν στην εποχή που κτίστηκε το σπίτι.

Κοίταξε γύρω και εντόπισε τα:

1. πρίζες (ρευματοδότες)

2.

3.

4.

Δραστηριότητα 8

Αρχοντικό του Ντερβίς Πασά - Μέσα στο Αρχοντικό

ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΩΜΑΤΙΟ (ΒΑΣ ΟΔΑ)

8.1. Ποιοι χρησιμοποιούσαν το δωμάτιο αυτό;

Μόνο _____

8.2. Τι συνήθιζαν να πίνουν;

8.3. Πώς περνούσαν το χρόνο τους;

8.4. Σκέψου και συζήτησε:

α. Σήμερα υπάρχουν ξεχωριστά καθιστικά για άντρες και ξεχωριστά για γυναίκες;

β. Υπάρχουν σήμερα, χώροι που προορίζονται αποκλειστικά για γυναίκες ή αποκλειστικά για άντρες;

Αφού εξερευνήσεις όλα τα δωμάτια στον πρώτο όροφο χρησιμοποίησε τις σκάλες για να κατεβείς τον κήπο. Ξεκουράσου, αν θες, για λίγο, κάτω από τα δέντρα.

Εκμεταλλεύσου την παρουσία σου εδώ και βγάλε μερικές φωτογραφίες. Είναι ώρα να επισκεφτείς ένα άλλο χώρο. Βγαίνοντας από το Αρχοντικό στρίψε δεξιά. Περπάτα ευθεία μέχρι να βρεις την πινακίδα. Ακολούθα την ένδειξη προς το Τέμενος. ➡

Δραστηριότητα

9

Αραπαχμέτ - Το Τέμενος Αραπαχμέτ

5η Στάση

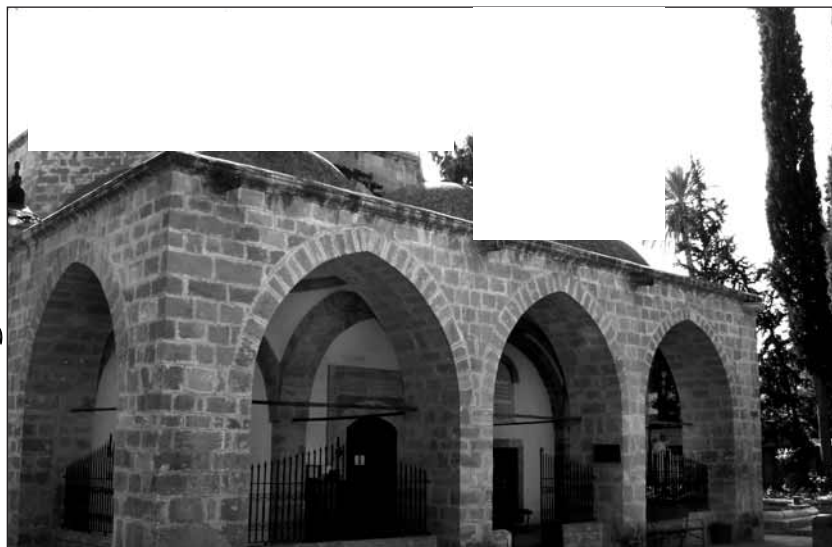
Χτισμένο στα 1845 το Τέμενος Αραπαχμέτ είναι ένα εξαιρετικό δείγμα καλοδιατηρημένης οθωμανικής αρχιτεκτονικής.

Το τέμενος, όπως εξάλλου και η ευρύτερη περιοχή στην οποία βρίσκεται, πήρε το όνομά του από τον Αραπ Αχμέτ Πασά, στρατιωτικό ηγέτη της οθωμανικής κατάκτησης της Κύπρου. Το τέμενος, λαμπρό παράδειγμα της οθωμανικής αρχιτεκτονικής, αντανακλά το στυλ του 16ου αιώνα.

(Από τον τόμο Walled Nicosia: A Guide to its and Cultural Sites. Nicosia Master Plan, p.5.)

9.1. Παρατήρησε προσεκτικά το τέμενος και ζωγράφισε ό,τι λείπει από το κτήριο στη φωτογραφία (το θόλο και το μιναρέ).

Δραστηριότητα 9

(συνέχεια)

Αραπαχμέτ - Το Τέμενος Αραπαχμέτ

Στο εσωτερικό δάπεδο του τεμένους υπάρχουν μερικές καλά διατηρημένες μεσαιωνικές ταφόπλακες. Στον περίβολο του τεμένους βρίσκονται οι τάφοι του Καμίλ Πασά και Ισιάκ Πασά.

9.2. Τι μαρτυρούν οι ταφόπλακες αυτές σχετικά με τις ταφικές συνήθειες των ανθρώπων της εποχής;

9.3. Βρες την κατασκευή που φαίνεται στη φωτογραφία. Τι είναι;

9.4. Γιατί είναι κτισμένο δίπλα από το τέμενος;

**Η
Λευκωσία
σάς
Καλεί**

Συγχαρητήρια!

Έχεις συμπληρώσει με επιτυχία την εξερεύνηση της περιοχής Αραπαχμέτ με τη βοήθεια του βιβλιαρίου.

Τώρα γνωρίζεις πολλά περισσότερα πράγματα. Υπάρχουν, ωστόσο, πολλά περισσότερα για να ανακαλύψεις στην περιοχή Αραπαχμέτ, έτσι μη σταματήσεις να ψάχνεις, να μελετάς και να ανακαλύπτεις.

Πράγματα που θα μπορούσες να κάνεις...

- ✦ Πάρε μερικές φωτογραφίες για το προσωπικό σου αρχείο
- ✦ Για περισσότερες πληροφορίες και μελέτη κοίταξε στην ιστοσελίδα: www.hisdialresearch.org

Με τις καλύτερες μας ευχές, η ομάδα «Η Λευκωσία σάς καλεί»

Ευθύνη για περιεχόμενο: Οι απόψεις οι οποίες περιέχονται στην έκδοση αυτή είναι αυτές των συγγραφέων και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη αυτές των Ηνωμένων Εθνών ή των κρατών μελών τους, του UNDP ή του USAID.

© Όλα τα δικαιώματα παραμένουν με το UNDP-ACT

Επιμέλεια: Κυριάκος Παχουλίδης, Χαρά Μακρυγιάννη

Συγγραφείς του τετραδίου εργασίας Αραπαχμέτ: Nazife Uçar, Ragıp Öztüccar

Συγγραφείς της σειράς "Η Λευκωσία σάς Καλεί": Χριστίνα Καούλλα, Koral Özen, Μάριος Επαμεινώνδας, Mete Oğuz, Nazife Uçar, Ragıp Öztüccar, Ρένα Χόπλαραου, Ζαχαρούλα Μαλά

Σύμβουλοι: Χαρά Μακρυγιάννη, Ahmet Djavit An

Συντονισμός Προγράμματος: Κυριάκος Παχουλίδης

Σχεδιασμός: M.A.D.

Φωτογραφίες: Cinzia Bernardinello, Gianfabrizio Ladini, Ottavia Carli, της ομάδας

'Dialogues of Peace in Cyprus'

Εκτύπωση: Kailas Printers & Lithographers Ltd

Για πληροφορίες επικοινωνήστε:

Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας

Γραφείο: Ξενοδοχείο Λήδρα Πάλας, Ελεγχόμενη από τα Ηνωμένα Έθνη Ζώνη, Λευκωσία

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Ταχυδρομική Θυρίδα 11663, Λευκωσία 2081, Κύπρος

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: hisdialresearch@yahoo.com

Ιστοσελίδα: <http://www.hisdialresearch.org>

Η παρούσα έκδοση κατέστη δυνατή χάρη στη χρηματοδότηση από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), Action for Cooperation and Trust (ACT)

